

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Domžbergu itd. Zastarele števe po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. ovrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačnje se izključno le upravi „Edinosti“. Prijetljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON št. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

DRŽAVNI ZBOR.

Volitev predsednika poslanske zbornice.

DUNAJ 21. Poslanska zbornica je s 367 od 429 oddanih glasov izvolila posl. Sylvestra za predsednika. Za podpredsednike so bili izvoljeni Italijan Conci, Poljak German, krščanski socijalec Jukel, socijalni demokrat Pernertorfer, jugoslovani Pogačnik, Rusin Romanczuk in Čeh Zdrasky.

Na to je sledila volitev zapisničarjev. — Potem ko je bila zbornica konstituirana, je predsednik naznanil, da bo čestital o priliki zaroke nadvojvode Karol Franc Josipa.

Na to so bili prečitani številni došli spisi, na kar je prišlo do burne debate pri glasovanju o dnevnem redu prihodnje seje.

DUNAJ 21. Vlada je predložila veliko število zakonskih načrtov, predloženih že v prejšnjem zasedanju. Naučni minister je predložil zakonski načrt tičoč se ustanovitve samostojne juridične fakultete z italijanskim učnim jezikom na Dunaju. — Posl. dr. Šušteršič je stavil predlog, tičoč se ustanovitve državnega monopola za zavarovanje življenja. Vlada je predložila zakonski načrt, da se zavarovanje proti nezgodam razširi tudi na obrate pomorskega plovstva in pomorskega ribarstva. — Zbornica je sklenila, da bo najprej razpravljala o bančni predlogi in je s 194 proti 168 glasom odklonila predlog socijalnih demokratov, naj bi se najprej razpravljalo o pomanjkanju mesa. Med debato o dnevnem redu je prišlo med socijalnimi demokrati in nemškimi nacionalci do hrupnega prerekanja. — Po zaključku seje so nekateri obiskovalci galerije protestirali proti odklonitvi socijalnodemokratskega predloga.

Prihodnja seja v torek.

Radi ljudskega štetja.

DUNAJ 21. Poslanec dr. Gregorin in dr. Rybář sta intervenirala danes pri ministru za notranje stvari radi ljudskega štetja. Opozorila sta ministra na magistratove manipulacije in zahtevala remediure. Minister je izjavil, da pričakuje uradnega poročila.

Za podporo „Kmetijski družbi“.

DUNAJ 21. Dr. Rybář je urgiral pri ministru za poljedelstvo rešitev prošnje „Kmetijske družbe za Trst in okolico“ za podporo.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 21. Finančni minister Lukacs je predložil zakonske načrte glede inartikulacije trgovinskih pogodb, sklenjenih z Japonsko in Portugalsko. Nato je prešla zbornica na dnevni red in najprej po imenih glasovala o treh prošnjah za dopust, kar je bilo odloženo za današnjo sejo. Zbornica je odklonila prošnje za dopust. Ker je bilo 2 uri pop., je bila razprava prekinjena.

Prihodnja seja jutri z dnevnim redom: Razprava o brambnem zakonu.

Nemiri v Cardiffu.

CARDIFF 21. Sinoči se je vršil tukaj velik shod delavcev, katerega se je udeležilo 50.000 oseb. Po shodu so delavci na-

padli kitajske pralnice, razbili okna in udri v prostore. Eno pralnico so zažgali. Ker so bili napadi izvršeni skoraj istočasno, ni mogla biti policija povsod pri rokah, da bi preprečila napade. Na lice mesta je takoj odšla policija iz prestolnice. Bati se je, da pride do spopada.

Kolera.

DUNAJ 21. Zdravstveni oddelek ministerstva za notranje stvari je izdal komuniké, v katerem pravi, da je danes v Kotoru obolela za kolero druga oseba, kar se je ugotovilo bakteriološko. Podrobnejši podatki še manjkajo.

CARIGRAD 21. Včeraj je obolelo za kolero 6 oseb. Bolezen se razširja v Smirni, Sivasu, Brusu, Trapezuntu in Angori.

Ustaja v Albaniji.

CARIGRAD 20. „Moniteur Oriental“ poroča, da se je včeraj pri Peču vršil boj med turškimi vojaki in 300 mož močno albansko četo, ki je po 3-urnem boju zbežala pustivši na bojišču 40 mrtvih. — Na turški strani sta padla dva častnika in 8 mož. Vojaki so v pečki okolici preganjali še druge 40 do 50 mož broječe ustaške oddelke.

CARIGRAD 21. List „Renin“ poroča, da so albanske čete zopet poskušale napasti Korico in Argirokastro, bile so pa odbite.

Kolera v Italiji.

TURIN 21. „Stampa“ prinaša iz londonske „Times“ ponatisnjeno oficijelno statistiko iz Italije, glasom katere je bilo 15. julija v južni Italiji tekom osmih dni 246 slučajev kolere, med temi 74 smrtnih.

Bivši šah Mohamed Ali v Perziji.

PETROGRAD 20. Petr. brz. ag. poroča iz Astrabada: Bivši šah Mohamed Ali je dospel v 20 verst oddaljeni Osmišali. Jutri se podajo k njemu zastopniki mesta Astrabad.

PETROGRAD 20. Petr. brz. ag. poroča iz Teherana: Več poslancev in kani Bah-tiarov je izjavilo, da se upro bivšemu šahu Mohamedu Aliju. — Brzojavno je bilo pozvano v prestolnico veliko število Bah-tiarov.

LONDON 21. Vesti iz Tiflisa pravijo, da je ruska vlada v vsej naglici mobilizirala čete, ki jih pošlje v Aserbeidsin, da bodo pripravljene za vsak slučaj. Bivši šah se mamerava podati v Astrabad. V ruskih krogih v Teheranu so očitno zadovoljni, da se povrne bivši šah. — Rusi pravijo, da se je dežela že naveličala Medglisove vlade.

Turčija.

CARIGRAD 21. Večina listov pravi, da so govornice o predstojećem odstopu velikega vezirja prerane.

Z otoka Haiti.

KAP HAITIEN 20. Revolucionarji so danes popoldne zavzeli mesto in je oplenili. Vsi generali, ki so se protivili revoluciji, so pobegnili v konzulate. Francoski konzul je bil lahko ranjen, ko je nudi varstvo lokalnim oblastnjakom.

Sant' Antonio 21. Iz Meksike prihajajo semkaj mnogoštevilni tujci, ki pripovedujejo, da vlada anarhija v mestu Torrevu in v državi Coahuila.

po vseh dvoranah. Vtihihla je godba, vtihihla govornica in ljubavi šepet; grobna tišina je zavladala za trenotek; Branković se je zavedel in se udaril na čelo: „Če sem žena, pokažem kmalu svojim opravičljivcem!“ Govoril je bolj za-se, in na ženo se niti ozri ni; odhitel je iz sobe prej, nego so junaki, gnani od radovednosti, prispeli semkaj.

Mara jim je stopila nasproti: „Govorila sva o boju in zmagi“, se je sklonila k svojemu očetu, „in vojvoda Branković, razvnet od navdušenja, je prekinil s svojim vsklikom zabavo družbe.“

Tleskali so junaki v pohvalo teh besed: „Slaven je Vuk Branković! Ha! bisurman spozna srbsko moč!“ so kričali radostno.

Car Lazar se je sklonil k svoji hčeri in jo objel in poljubil na čelo: „Ali nisem srečen oče?“ Obrnil se je k zboru in dodal: „Dva zeta, kakor Obilić in Branković, mi stojita ob boku; trdno lahko zrem v bodočnost; če bi tudi sam poginil, bosta ta dva trdna zaščita mojemu sinu, predno dozori v moža, da bo sam branil vero in narod!“

Obilić je zarudel pri tej javni pohvali — in Mara? — ta je ostala mirna, celo pokorna v objemu in pri poljubu očeta, in njegova pohvala jo je še razžalila. „Vedno imenuje Obilića prvega!“ se je hudovala v duši.

Državna poslanca dr. Gregorin in dr. Rybář o ustanovitvi „Hrvatsko-slovenskega kluba“.

Dr. Gregorin in dr. Rybář sta poslala listu „Jutro“ sledeč popravek:

Dunaj, 20/7 1911.

Čislano uredništvo!

Ozirom na vesti in trditve, priobčene v številki Vašega cenjenega lista od dne 19. t. m. v rubriki „Najnovejša telefonska in brzojavna poročila“ in pod naslovom „Dr. Rybář in dr. Gregorin v Šušteršičevem klubu. Šušteršič dosegel svoj namen. Izdajstvo nad Dr. Ravnihar-jem“ — pozivljava to čislanu uredništvo v smislu § 19. tisk. zakona, da objavi ta-le

Popravek:

Ni res, da sva podpisana stopila v dr. Šušteršičev klub, marveč je res, da sva z dr. om. Laginjo, Mandičem in Spiničcem ustanovila „Narodni klub“, ki je kakor tak vstopil, ne v Šušteršičev klub (Hrvatsko-slovensko zajednico), marveč v novo parlamentarno skupino „Hrvatsko-slovenski klub“, kateri novi klub predstavlja torej zvezo dveh samostojnih klubov. Ni torej res, da sva podpisana kapitulirala pred dr. Šušteršičem. Ni res, da sva si midva podpisana z omejenimi istrskimi poslanci le začasno ustavila svoj klub, marveč smo si ustanovili „Narodni klub“ v nadi in z izrecnim namenom, da se posredovanjem istega posreči spraviti na podlagi narodne misli vse jugoslovanske poslance v en klub, ki naj bi obstajal iz vseh posameznih jugoslovanskih parlamentarnih skupin, oziroma frakcij. Ni res, da bi se bil dr. Šušteršič izjavil, da sprejme našo petorico v svoj klub, če pustimo ljubljanskega naprednega poslanca dr. Vladimira Ravniharja na cedilu ter da se mu je ta nakana posrečila, pač pa je res, da se je o tem vprašanju sicer z dr. Šušteršičem govorilo, a se ni moglo ničesar sklepati, ker dr. Ravnihar ni prijavil vstopa v „Narodni klub“, temveč si je pridržal ko- nečno odločitev glede vstopa v eno ali drugo parlamentarno skupino v smislu sklepa, ki ga je pričakoval od vodstva kranjske narodno-napredne stranke v tej stvari. Ni torej res, da smo midva, Matko Mandič, prof. Spinič in dr. Laginja klonili svoj tilnik pred Šušteršičem, vstopili v njegov klub in pustili dr. a Ravniharja na cedilu, marveč je res, da smo poslanci, združeni v „Narodnem klubu“, zahtevali, da se ustanovi nova parlamentarna formacija, ki naj bi za sedaj, kakor že navedeno, obstajala iz „Hrvatsko-slovenske zajednice“ in iz našega „Narodnega kluba“ in v katero novo formacijo bi zamogla vstopiti pozneje skupina dalmatinskih poslancev, ki za sedaj ni hotela vstopiti v novo ustanovljeni „Hrvatsko-slovenski klub“ in v kateri klub bi zamogel vstopiti tudi dr. Ravnihar, bodisi naravnost, bodisi s pristopom v „Narodni klub“, ali v „Dalmatinski klub“. Ni torej res, da se je dr. Šušteršičev klub, ki mu je ime „Hrvatsko-slovenska zajednica“ sedaj spremenil v „Hrvatsko-slovenski klub“, marveč je res, da oba kluba obstajata eden zraven drugega, kakor obstaja zraven istih „Narodni klub“ še nadalje, kateri poslednji klub

se je konstituiral tako, da je izvolil prof. Spiničča predsednikom, a dr. a Gregorina tajnikom. Ni res, da je Dr. Šušteršič stavil nam članom „Narodnega kluba“ edini pogoj: Ali z mano, to je brez dr. a Ravniharja, ali pa vas ne sprejemam v svoj klub ter ni res, da smo midva, Mandič, Spinič, in Laginja vrgli puško v koruzo ter vstopili pod Šušteršičevo komando. Ni torej res, da smo izdali interese svojih volilcev, marveč je res, da smo po svojem prepričanju se svojim postopanjem ravnali na korist svojih volilcev ter da z mirnim srcem pričakujemo pravične sodbe svojih volilcev.

Z odličnim spoštovanjem:

Dr. Gustav Gregorin,
državni poslanec mp.

Dr. Otokar Rybář,
državni poslanec mp.

Še o narodnem ujedinjenju.

Valovi razburjenja v obeh ljubljanskih naprednih dnevnih zvez kluba naših poslancev s „Slovensko-hrvatsko zajednico“ se še vedno niso pomirili. „Slovenski narod“ od 20. t. m. priobčuje članek svojega dunajskega dopisnika, v katerem priznava, da so imeli primorski poslanci pri svojem koraku gotovo dober namen. Članek je tudi sicer pisan mirno in stva, no in priznavamo, da je ime skupnega kluba en, ali edini argument, ki bi utegnil vzbujati nekoliko pomislov. — Če gre za formacijo, ki naj bi obsegala vse jugoslovanske poslance, potem bi tak skupni klub že po svojem imenu vabil vse jugoslovanske poslance, da se mu pridružijo. Dokler se pa klub imenuje hrvatsko-slovenski klub, je obema Srboma iz Dalmacije onemogočen vstop. Vendar, še pomislimo na izjavo jugoslovanskega poslanca v „Slavisches Tagblattu“, da „Narodni klub“ ne bo smatral svoje naloge kakor izvršene, dokler bo jugoslovanskih poslancev, ki so ali bodo morali biti samotarci, so s tem že tudi izpodbiti vsi pomisleki. Saj se more ime kluba vsak čas izpremeniti, ako bi pristopili tudi Dalmatinci z obema Srboma vred.

Trditve, da je s korakom primorskih poslancev zastopnik Ljubljane dr. Ravnihar, osamljen, so pobite že s samim dejstvom, da so ti poslanci prekrstili „Primorski narodni klub“ v „Narodni klub“ ravno zato, da bo omogočen pristop k istemu tudi izvenprimorskim poslancem. Ker pa imajo Dalmatinci itak svoj lastni klub, je jasno, da so s tem mislili edino-le na dr. a Ravniharja.

Pa, dočim piše „Slovenski narod“ mirno in trezno, nadaljuje „Jutro“ boj v tonu, kakor je to že v navadi pri njem. Kratki smisel dolgih litanij v „Jutru“ je, da so se dr. Rybář, dr. Gregorin in prof. Mandič izneverili svojemu programu, da so ogoljufali svoje volilce.

Kateri točki svojega programa so se izneverili ti trije poslanci? Ali so morda bili ti gospodje izvoljeni na programu, da bodo morda na Dunaju v družbi s kakim Malikom in kakim temu podobnim patronom tirali takozvano protiklerikalno politiko? Ne gospoda! Ti gospodje so se napram svojim volilcem obvezali, da bodo

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Pisal Prokop Chocholowski Poslovenil H. V.

Kosovo polje.

Celo Branković se je prestrašil pogleda na njo; stegnil je roke proti njej, kakor bi ji hotel na ta način zabraniti pristop k sebi. Krasne njene ustne so se spacificile v grd nasmeš, in bližje stopivši je rekla: „Prav je tako, da v temoto skrivaš svojo sramoto.“

„Zgini od mene vsaka izdajniška misel,“ je odvrnil Branković z naglico, „kako je to, da ti, hči Lazarja, na novo budiš peko v mojih prsih?“

Z neizmernim zaničevanjem je zrla Mara nekaj časa na-nj, potem je odgovorila na videz malomarno; toda vsaka njena beseda se je zadirala kakor strupeno jeklo v najtajnejše globine Vukove duše. „Naj bo, pokorila se bom torej svoji usodi, kajti niso bili opravičljivi oni glasovi, ki so govorili, da Branković ni vreden piti iz iste čaše z junaki Obilićem; sama sem sedaj že prepričana, da sem žena — žene!“

„Hoj!“ je zavpil Branković v največji jezi in tako glasno, da je bilo čuti ta vsklik

PODLISTEK.

Aeroplan.

Anton Stekar.

II.

Aeroplan je toraj v bistvu zmajna plošča, premikana od vijaka po zraku. Vzdržuje se v zraku kakor zmaj, samo da se pri zmaju premika zrak proti napovršni plošči, pri aeroplanu pa napovršna plošča proti zraku. Vzgon nastaja, ker premikana plošča prisili upirajoči se zrak, da se ji izogiblje navzdol. Protiteke zraka od spodaj jo dviga kvišku. Kadar je ta protitek enak teži aeroplana, leti ta v vodoravni smeri; kadar je močnejše, se aeroplan dviga, in kadar je šibkejši, pada. Vzgon in pogon sta torej pri aeroplanu tesno združena, slično kakor pri ptičjem poletu. Brez pogona ni vzgona. Kakor se dviga zmaj višje, kadar piše veter močnejše v njegovo površno ploščo, tako tudi aeroplan, kadar se poveča njegova hitrost; saj si dela aeroplan s premikanjem takorekoč veter, kateri je tem močnejši, čim hitreje se letalo premika. Hitrost je torej pri aeroplanu to, kar pri balonu plin: vir vzgona, torej nosilnosti. Da se dvigne aeroplan v

(Pride še.)

s'rbeli za splošni gospodarski in kulturni napredek naroda in so na vseh volilnih shodih povdarjali potrebo narodnega edinstva. Oni torej ne-le da se niso pregrešili proti svojemu programu in svojimi obljubami, temveč so s svojim združenjem s »Hrvatsko slovensko zajednico« le izvršili to, kar so svojim volilcem obljubovali, to je: doseglji so, da so danes vsi slov. in večina hrvatskih poslancev združeni na Dunaju v enem klubu.

Naj se nam tu ne priha na dan s strašilom klerikalizma. Če občutijo gospodje v Ljubljani voljo za kulturni boj, bilo jim! Mi te potrebe ne občutimo, ker vse naše sile izčrpja narodni boj, za katerega važnost pa, kakor se zdi, izvestni gospodje v Ljubljani nimajo smisla.

Tudi na trditve, da klerikalci nimajo nikakega narodnega čuta, da bodo naši poslanci delali le stafažo dr. Šušteršiču itd., so prazne. Naši poslanci so se zvezali s »Hrvatsko slovensko zajednico« v najboljšem namenu, da bi koristili skupni narodni stvari. A mi smo prepričani, da kakor so sedaj našli pot iz istega, čim se prepričajo, da so se prevarali v svojih nadah.

Dnevne vesti.

Posl. Steinwender v češko-nemškem sporazumu. Posl. Steinwender je napisal članek, v katerem pravi, da na Češkem mora priti do sporazuma, v katerem ne bo ne premaganih ne premagancev. Pol stoletja neuspešnega prepira je moralo oba dela prepričati, da se ne moreta drug drugega premagati in se zato morata sporazumeti. »To bi bil«, pravi poslanec Steinwender, najlepši odgovor na prestolni govor.

Enotni češki klub. V klub so bili vsprejeti tudi češki klerikalci in prof. Masaryk, tako, da bo sedaj štel 82 poslancev. Bo torej imel ravno toliko poslancev, kakor vsa socialno-demokratska stranka. Razun tega obstaja še poseben češki soc.-demokr. klub ki šteje 25 poslancev in ki bodo v narodnih stvareh hodili skupno s češkim enotnim klubom. A mi jugoslovani? Boljše je, da molčimo, ker nas je sram...

Domače vesti.

Politično društvo »Edinost« bo imelo danes dne 22. t. m. in v ponedeljek dne 24. t. m. ob 3. uri pop. odborovo sejo. Radi velike važnosti predmeta, o katerem bo razpravljali, so vabljeni odborniki in namestniki, da se vdeležijo obeh sej polnoštevilno.

Promociji. V ponedeljek dne 24. t. m. bo na dunajskem vseučilišču gospod Mirko Černič — ki si je že pridobil ime na polju slovenske medicinske literature — promoviran doktorjem vsega zdravilstva.

Danes pa bo na češkem vseučilišču v Pragi gospica Anica Jenkova, hči ljubljanskega zdravnika dr. a. Ljudevita Jenka, promovirana za doktorico filozofije.

Čestitamo gospici in gospodu.

Imenovanja pisarniških uradnikov v področju c. k. dež. sodišča v Trstu. — C. kr. sodnim kancelistom sta bila imenovana pisarniška oficijanta Brass in Biratari — prvi za deželno sodišče v Trstu, a drugi za Gradiško — čeravno je kompetiralo za ti dve mesti mnogo starejših, izvrstno kvalificiranih kandidatov-Slovencev, ki so zmogli vseh treh, odnosno štiri h dež. jezikov in besedi in v pisavi, kar so dokazali pred (posebno za Slovence) strogimi izpitnimi komisijami, ki pa imajo jedini madata na sebi, da so Slovenci, dočim sta gori imenovana gospoda zmožna samo italijanske.

Vprašamo predsedništvo c. k. višjega deželnega sodišča v Trstu, ako vodi merodajne kroge res narodno-italijanski šovenizem pri imenovanju uradnikov v njegovem

področju, da-si bi morali ti krogi imeti pred očmi v prvi vrsti službeni in uradni interes in ne — politike in izpodirvanja lojalnih Slovanov?

Odkar je ekscelesca Gertscher, ki je bil zelo razsoden, objektivni in nepristranski mož v vsakem oziru, zatislil oči za vedno, občutiti je od višav »apela« neko zelo mrzlo sapo proti slov. uradnikom.

Sedaj je razpisano sistemizirano mesto visega pisarniškega oficijala v IX. činu na c. k. okrajnem sodišču v Kopru. Za to mesto je prosilo več slovanskih izbornih kvalificiranih kandidatov, ali že se čuje, da se misli to mesto podeliti manje sposobnemu kandidatu, notoričnemu dopisniku italijanskih iredentovskih listov.

Če bodo te razmere nadaljevale, začnemo prihajati z imeni merodajnih gospodov na dan ter apeliramo na državne poslance, da povzdignejo svoj glas v parlamentu, da se jedenkrat za vselej odpravijo te pristranosti na našo škodo. Potem pa še naglašajo hinavski ob vsaki priliki, da — ni slovanskih kandidatov!!

„Dota“ za „Verdi“. Občina je, kakor znano, dala gledališču Verdi za minulo sezono 60.000 kron subvencije. Poleg tega se je za prirejanje predstav osnovalo posebno društvo, ki je imelo na razpolago 50.000 K premoženja. Skupno je to društvo torej imelo na razpolago 110.000 kron premoženja. Ali, kakor doživi polom vse, česar se lotijo naši italijanski liberalci, tako se je zgodilo tudi s tem. Ko je bila sezila pri kraju, je bila porabljena ne-le vsa subvencija občine v znesku 60.000 kron, bilo je „fuč“ tudi onih 50.000 kron društvenega premoženja, a poleg vsega tega je ostalo še 15.000 kron dolga! Signori so zafučkali v šestih mesecih celih 125.000, reci stopeindvajset tisoč kron. Bil je torej to bankrot v pravem pomenu besede. No, obćudovati treba ustrajnost teh signorov, ki hočejo še vedno poskusiti s svojo srečo. Ravnateljstvo gledališča je vložilo namreč tudi letos novo prošnjo na občino za subvencijo. In glejte, čudež, ki se je zgodil: Mestni odbor je sklenil predlagati mestnemu svetu, da ne ugodí prošnji ravnateljstva gledališča „Verdi“. Kot razlog za to se navaja ravno slab izid minule sezone. Ako se gospodje do jeseni še ne premislijo, prihodnjo sezono torej ne bo več oper v „Verdiju“.

Št. jacobški semenj za družbo. — Podružnica CMD pri sv. Jakobu je skoraj od svoje ustanovitve spala spanje pravičnega, a ne samo to: prišla je celó tako daleč, da bi jo bili sami udje ugonobili. Le energičnemu natopu g. dr. a. Merharja na zadnjem občnem zboru se imamo zahvaliti, da je dobila podružnica drug odbor, ki se mnogo trudi, da bi spravil delovanje št. jacobške podružnice zopet v pravi tir, še več, da bi podružnica nadkrillila vse druge podružnice.

Če ima sedanji odbor takšen namen, moramo s tim večjim veseljem pozdraviti ta korak, ker je res presramotno, da podružnica v okraju, kjer ima CMD svojo šolo, tako slabo vspeva. Dan na dan je čitati o darovih za posamezne podružnice, samo pri sv. Jakobu vse spi. Ni še vse zamujeno, še se da pomagati! Saj je mnogo ljudi, ki naravnost občudujejo plodonosno delovanje CMD ravno za št. jacobski okraj. Ti ljudje pa bodo sedaj, ko se začne zidati nova šola, vendar toliko navdušeni, da bodo ob vsaki priliki nabirali za stavbeni sklad in pa za podružnico, da bo mogla ob zvršetku leta dati večji znesek CMD.

Da se pa še v boljši luči pokaže volja sedanjega odbora, je sklenil isti, da priredi dne 6. avgusta t. l. pri sv. Jakobu „velik št. jacobški semenj“, ki bo nekaj izrednega za Trst. Na semju bodo sodelovala vsa št. jacobška in druga tržaška društva in postavljajo svoje šotore, v katerih se bodo prodajale vse stvari, ki jih ima CMD v zalogi, to je: žigice, milo, kavino primes, znake, svinč-

Aeroplani z enim krovom imenujemo enokrovne ali monoplane, z dvema dvokrovne ali biplane, s tremi tri-krovne, ali triplane in z več krovom mnogokrovne ali polyplane. Te znamenbe se pa ozirajo na nadrejene krove. Aeroplan, kateri ima naprimer dva nosilna krova, enega za drugim, ni dvokrovnik temveč enokrovnik. V poštev prihajajo pa le eno-in dvokrovniki ker s tri-in mnogokrovnikom *) se še ni doseglo znatnih uspehov.

Najznamenitejši enokrovniki so Blériotovi in oni, ki jih gradi francoska tovarna za motorje „Antoinette“; dvokrovniki pa Wrightovi (izgovori u' Rajt) in oni, ki jih gradijo v tovarni bratov Voisin v Billancourtu na Francoskem ter se razpošiljajo pod različnimi imeni kakor Farman, Delagrange, Zipfel itd.

Ali je bolj uporaben monoplan ali biplan, to se danes še ne more določiti. Svoje prednosti imata oba. Ker ima biplan večjo nosilno površino pri isti razpetini kakor monoplan, je bolj nosilen nego ta; vrhutega vpliva zračni tok med krovoma ugodno na stojnost (stabilnost) letala. Monoplan je pa hitrejši, ker nudi zraku majšni upor, in radi tega kljubuje tudi lažje vetrom. (Pride še.)

*) Tržačan Humbert Eschler je zgradil mnogokrovnik, imenovan „Strelca“, kateri bo baje sodeloval pri tekmah v Zavrlihu.

nike, papir itd. Družba bo imela od tega dvojno korist: prvič speča dosti svojega blaga, drugič pa dobi od podružnice čisti dobiček.

O zabavnem delu veselice bomo pa poročali prihodnjč. Za sedaj prosimo samo sl. občinstvo, da kaj podari za kolo sreče, za šotor, kjer se bodo prodajale pijače, igrače, štruklji, itd. Darove sprejema g. blagajnik, Jakob Merhar pri Sv. M. M. Zg. 8, ali g. predsednik Josip Šorn, Kjarbola Zgornja, št. 16.

Otvoritev ljudske knjižnice v Rojanu. Kakor že naznanjeno, se vrši jutri v nedeljo 23. t. m. v konsumnem društvu v Rojanu o priliki otvoritve ljudske knjižnice veselice z raznovrstnim programom. Komur je marl za napredek našega ljudstva, naj ne zamudi prihiteti jutri v Rojan in položiti dar na oltar ljudske prosvete. Začetek bo ob 5. uri pop., ko se ni bati vročine. Slovensko akademsko društvo „Balkan“ že skoraj pet let uspešno deluje na ljudsko-izobraževalnem polju, a če ne bo imelo podpore od občinstva, ne bo moglo izvršiti svojih, nadaljnjih načrtov na tem polju. Zatorej kdor le more, jutri v Rojan na veselico naših akademikov!

Aviatika. Kakor smo poizvedeli, bo tržaški aviatik g. Widmer letel v nedeljo iz Gradeža proti Trstu ob 6. in pol popoldne. To daljavo preleti v 18 do 20 minutah. Molo V v novem pristanišču, kjer se bo aviatik spustil na zemljo, bo zaprt za občinstvo. Na šetališču pri Sv. Andreju bodo prostori za občinstvo proti vstopnini.

Glede velikega avijatičnega tedna v Trstu, je sedaj zagotovljena vdeležba tudi dunajskega avijatika Ilnerja, ki bo letel s aeroplanom „Golob“.

Za CM obrambeni sklad so se nadalje prijavili: 919. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda Cerklje-Catež (plačala 100 kron; 920. Podružnica sv. Cirila in Metoda v Starem trgu; 921. Slovenski razplotniki v Opatiji (plačali 200 K).

Ajdovci, Šturci in drugi Vipavci! V nedeljo dne 23. t. m. bo v Ajdovščini zlet goriške sokolske župe. Tega dne bo Ajdovščina tako lepa, kakoršne nismo še videli. Ljubezen do naše ožje domovine nas kliče, da si istega dne vsi ogledamo našo lepo, ljubo Ajdovščino! Pozivamo Vas s tem, vse v Trstu živčce Ajdovce, Šturce in druge Vipavce, da tega dne, to je v nedeljo dne 23. t. m. gremo gotovo vsi tja na obisk sorodnikov in prijateljev! Najbolje, da odidemo že jutraj da pridemo tja z vlakom ob 10. uri predpoludne. Torej v nedeljo vsi v Ajdovščino.

Izpred sodišča.

Gospod Josip Babič, iz Rodika, bivši kandidat za goriški deželni zbor, je bil dne 31. januarja 1911 pred okrajno sodnijo v Sežani obsojen na 20 dni zapor, oziroma 200 K globe in poravnava stroškov, in to vsled tožbe občinskega tajnika gosp. Frana Cerkvénika, katerega je bil razžalil v službenih stvareh.

Proti tej obsodbi je Babič uložil priziv na deželno sodišče in včeraj se je vršila vskljena razprava. Druga instanca je obsodila Babiča le na tri dni zapor, oziroma 30 kron globe in v poravnavo vseh stroškov, a to ne toliko po zaslugi branitelja Laneve, marveč iz dejstva, da je tožitelj opustil toženco in da je navzoči rodiški župan, g. Čeh prosil sodni dvor za Babiča, češ, da je tožitelj že zadobil zadostno zadoščenje.

Tržaška mala kronika.

Aretiran kvartopirski goljuf s 100000 K draguljev v žepu. V spominu čitateljev je še gotovo famozni proces v Trstu proti kvartopirskim goljufom Mosca, Cusin in drugovi, ki so pri hazardni igri „macao“ izvalili velike svote raznim tukajšnjim ljudem. Med raznimi junaki onega škandala se je nahajal tudi neki Luciano Cosolo iz Benetk, star 41 let, ki pa je še pravočasno ušel v Italijo. Pred par dnevi pa se je, misleč, da je stvar že pozabljena, povrnil v Trst. Prišel je tudi v manufakturno trgovino Emilija Stabon na prehodu S. Giovanni, kjer je v svojo smolo srečal gosp. Jakoba Cocci, kateremu je svoj čas izgovljal pri kvartanju nekaj tisočakov. Gosp. Cocci je pristopil k njemu in mu predbacil njegovo zločinsko postopanje. Nastal je glasen prepri. Zunaj na cesti pa sta se celo spopadla. Interventirali so redarji in oba sta morala iti na policijo.

Komisar g. Kerševan je v Cosolu takoj spoznal moža, ki je imel položiti justici še veliko računov, in ga ni izpustil iz rok. Pri telesni preiskavi in v stanovanju Cosolovem je policija našla velikansko število draguljev znatne vrednosti, izlasti briljantov. Vsega skupaj celo premoženje! V kolikor se je dognalo, je Cosolo te dragulje pritihotpil iz Italije, da jih z velikim profitom proda juvelirjem. Vsekakor polzvedbe nadaljujejo. Cosolo je bil izročen dež. sodniji.

Šel je po svetu. Trgovec s perutnino Dante Meneghini je včeraj naročil svojemu fakinu Ivanu Musiku, naj gre iztirjat račun v znesku 50 K. Možakar je res iztirjal denar in izginil z njim.

Poskus samomora. — Marija Baviera, stara 36 let, stanujoča v ulici S. Maurizio 9, je predvčerajšnjem v Miljah izpila dozo karbolne kisline. Prepeljali so jo v tržaško bolnišnico.

Nagla smrt. Gosp. Jurij Astolfi, star 43 let, stanujoč v ul. Felice Venezian šte. 34, se je včeraj nahajal na Opčinah, ko se je nenkrat zgrudil na tla in bil takoj mrtev. — Truplo so prenesli začasno na opensko pokopališče.

Manipulacija s kolesom. Krojač Anton Zorzenon, stanujoč v Farri, si je dne 12. t. m. izposodil v svoji vasi kolo, s katerim je pridrdral v Trst. Tu pa ni imel nujnejšega opravka, nego da je zastavil kolo v Rojanu za 26 kron, katere je seveda zafračkal. Včeraj so ga aretirali.

Hipna blaznost. Evgenija Cardassi, stara 44 let, iz Barja, krošnjarjeva žena, mati peterih otrok, stanujoča v ul. Sporca-villa št. 2, je prišla predvčeraj večkrat v Palace Hotel Excelsior in je se svojo zmešano govorico dala kmalu razumeti, da je revica znorela. G. Gino Treves jo je odvedel v opazovalnico.

Nezgoda. Ana Kolan, stara 51 let, stanujoča v ul. Beccherie 9, je predvčeraj zjutraj padla po stopnicah s steklenico v rokah. Steklenica je šla na kose in starka se je ranila hudo na glavi. Trevesova rešilna postaja jo je odpeljala v mestno bolnišnico.

Pretep med dalmatinskimi in grškimi mornarji. Posredovalnica za mornarje je morala predvčeraj za račun nekega parnika udinjati šest oseb nižjega moštva. Na izbero so bili Grki in Dalmatinci, in posredovalnica se je odločila za Grke. Tedaj pa je nastal pretep med najetimi mornarji in onimi, ki so ostali na cedilu. Začelo se je s klofutami, potem s kamenjem in končno z nožmi. — Dva Dalmatince sta bila ranjena z nožem in boksom. 19-letni Grk Dmitrij Zahentari iz Pireja je bil aretiran.

Smrtni slučaj kolere. — Kakor smo včeraj poročali, je bila včeraj izolirana v bolnišnici pri Sv. M. Magdaleni sedmorica ljudi, ki so obolele za gastro-enterito. Posebno sumljive simptome je kazal pa mestni prižigalec Andrej Vatovec, stanujoč na Škorklji (Pendice di Scorcola) šte. 409. Bakteriološka preiskava njegovih dejektov je dognala, da gre tu za azijsko kolero. Tekom včerajšnjega dneva pa je bolnik umrl.

Sanitetni oddelek namestništva je glede tega slučaja izdal sledeči komuniké: Dne 21. t. m. je bila pri 41-letnem prižigalcu Andreju Vatovcu, izoliranem v mestni infekciji bolnišnici, potom bakteriološke preiskave konstatirana cholera asiatica. Vatovec je stanoval v Škorklji št. 409. Zdravnik, ki je bil poklican k njemu dne 19. t. m., ga je dal dne 20. t. m. prenesti v bolnišnico za kužne, kjer je bolnik dne 21. t. m. umrl. Vse osebe, ki so bile v dotiki z bolnikom, so bile izolirane in se je izdalo najbolj dalekosežne profilaktične odredbe.

Slučaj kolere Mariani. Deček Mariani, ki leži bolan na kolero v bolnišnici pri Sv. M. Magdaleni, je včeraj nekoliko shušal.

Koledar in vreme. — Danes: Mar. Magd. spok. — Jutri: 7. ned. po Binkošti. Apolinar, škof.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 29° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

— Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno. Tupatam nevihte. Lokalni vetrovi.

Društvene vesti.

Društvo „Velesila“ v Šklednju priredi ob priliki obletnice razvitja društvene zastave združeno s Ciril-Metovo podružnico dne 3. septembra 1911 vrtno veselico, oziroma koncert, na vrtu gostilne gosp. Ivana Santicin-Kokalj.

Po koncertu se bo vršil ples zunaj na planem Toliko na znane vsim bratskim društvom.

Čitalnica pri sv. Jakobu opozarja p. n. pevce in pevke, da se jutri v nedeljo ob 3. uri popoldne damo slikati z zastavo. Zbirališče v društvenih prostorih. Agitirajte medsebojno, da pridejo vsi. — Po slikanju mal izlet.

Telovadno društvo „Sokol“. I. Tržaška Sokolska Župa se v kroju udeleži zleta Goriške Sokolske Župe, dne 23. t. m. v Ajdovščini. Odhod iz Trsta je z vlakom ob 8. uri 54 min. zjutraj z drž. kolodvora.

II. Predsedstvo Tržaške Sokolske Župe je razposlalo društvom in odsekem pole, karere je prejelo od Slovenske Sokolske Zveze radi udeležbe pri zletih v Domžalah (dne 6. 8.) in v Zagrebu (dne 13. 14 in 15. 8.)

Oni, ki se udeležijo zletov, naj to takoj naznanijo tvojim društvom in odsekem, za domžalski zlet najkasneje do 23. t. m., za zagrebški zlet najkasneje do 30. t. m.

III. Tržaški Sokol prosi one brate, ki se odzovejo pozivu Slovenske Sokolske Zveze in pohite na zlet v Domžale in v Zagreb, da prijavijo svojo udeležbo takoj ali v društvu, ali pri g. e. Biček, vratarici Nar. Doma.

Nar. del. organizacija.

Delavce tovarne olja v Sv. Andreju vabi NDO na važen sestanek v nedeljo dne 23. t. m. ob 4. popoldne v prostorih NDO pri sv. Jakobu (Konsumno društvo I. nadstropje).

Članice NDO, ki še niso oddale članske knjižice v uradu NDO, so naprošene, da jih čim prej prenesejo ob uradnih urah, tudi v nedeljo od 3. do 5. pop.

Sestanek NDO v Šklednju. — NDO vabi vse delavce iz Šklednja, da se udeležijo važnega sestanka, ki bo danes (sobota) ob 8. zvečer v prostorih „Gospodar. društva v Šklednju“.

DAROVI

— Družbi sv. Cirila in Metoda daruje vsled poravnave v pravdi z Matijem Kosič Novo pogrebno podjetje K 28.—, g. Matija Kosič dodal 10 K. Skupaj K 38. — Srčna hvala!

— Pri darovih iz Doline je bilo pomočoma izpuščeno, da sta darovali gospe Vučić 2 K in Vižintin 1 K.

— Gospod Ivan Strajn iz Doline daroval v protest proti neki nemški tabli na davkarji v Kopru K 2 za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. — Denar hrani uredništvo.

— Stavbenemu skladu CM šole je daroval g. Pajk o priliki rešitve rekurza K 10, ob poravnavi računa pa g. Kosič Matija 5 K 30 v.

— Iz zapuščine pok. Marije Markandelj 20 K, iz one pok. Simona Daneu izročil g. Jos. Daneu 4 K. Srčna hvala!

Za moško podružnico CMD zbrala vesela družba v gostilni Radoslava Jurošiča ul. Comerciale, odobravajoča govor dr. Wilfana v mestnem svetu, 11:90 K. Denar hrani uprava „Edinosti“.

Proces „Banci Popolare Goriziana“ pred goriško poroto.

(Trinajsti dan, v sredo 19. julija.)

Zaslišavanje prič.

Danes je začelo zaslišavanje prič. S tem je prišlo v ta proces novo življenje, kajti izpovedbe obtožencev so bile zadnje dni brez vsake barve. Ker se bliža ta interesanten proces svojemu koncu, bomo čitatelje po možnosti obveščali takoj drugi dan zjutraj. Da ni to delo lahko, izprevidi morda vsakdo, kdor pomisli, da končavamo obravnavo navadno ob 1. uri pop. in pozneje a poročilo mora oditi iz Gorice v Trst ekspresno še pred 4. uro, če ima iziti v listu že naslednje jutro. Vendar da ustrezemo posebno svojim goriškim čitateljem, nam ni nobeno delo pretežko. Čitatelji pa se naj nam oddolžijo s tem, da pridno razširjajo in naročajo „Edinost“.

Obravnava se nadaljuje ob 9. uri zjutraj. Kot prva priča je zaslišan Ernest Vernig iz Tržiča. Na razna vprašanja predsednika izpove tako-le: Priča je bil član upravnega sveta in nadzorstva. Sedaj mu je pač znano, da se je igralo na borzi, takrat pa ni vedel o tem. To je izvedel začetkom leta 1909. Korespondence, ki je dohajala banki, ni nikoli čital. Kedar je kaj podpisal, tudi ni pregledal, marveč se je zanašal na ravnanje Colle-ta. Tudi ko se je dovolil kredit Conforti-ju, ga je Colle informiral, da je to dobra tverda. Podpisal je tudi on garancijo za 500.000 K v veri, da se tako vzdrži banko. Reklo se mu je namreč, da so vlagatelj dvignili depozite, in da primanjkuje gotovine, ter da gre za trenutne stiske. Oškodovanega se ne smatra.

Državni pravdnik izjavi, da po nalogu svojih predstojnikov bo stavil priči razna vprašanja.

Na ta odgovori priča tako-le: Vedel je, da igra banka na račun tretjih oseb, menil je pa, da banka sama pri igri ni prizadeta. Korespondenco podpisovati je pristojalo vsem upravnim svetnikom po vrsti. Vsak je prišel vsak drugi mesec skozi en teden do tega posla. Korespondenco ni čital, ker je bila obsežna. Zaupal je ravnatelju. Kadar se je dovoljevalo velike zneske, je dajal informacije ravnatelju. Kadar se je sklenilo podpisati jamstvo za 500.000 K, je bil priča odsoten. V naslednji seji, kjer se je razpravljalo o finančnih stiskah banke, tudi ni bil pričujoč. Na vprašanje, da-li je vedel, da se je takrat igralo in da so znašale dotične zgube 600.000 K, odgovori, da je to izvedel od Mistruzzi-ja in Naglosa malo pred polomom. Tedaj se je močno začudil. Pri banki je izgubil 10.000 K. Delali so mu sekvester še za 40.000 K, a brez uspeha, ker nima ničesar več. Kot upravní svetnik je prejemal 100—200 K plače na leto.

Drž. pravdnik opomni, da je bila torej mizerna plača, če se hoče trditi, da s to plačo bi morali upravni svetniki vedeti o vsem in natančno izpolnjevati svoje dolžnosti.

Branitelji stavijo tudi več vprašanj, na katere odgovori priča tako-le: Kot upravni svetnik sem imel sicer pravico vse pregledovati, a zato nisem imel časa. Za posojila zunanjim tverdkam nas je informiral ravnatelj. Korespondenco, ki je dohajala, nisem nikdar videl.

Puecher trdi, da je priča sopolpisal nalog za igranje meseca decembra 1907, torej da je moral vedeti za igro že pred polomom.

Priča izjavi, da mogoče je res podpisal, a da ni vedel, zakaj je šlo.

Priča grof Mistruzzi, posestnik iz Ronk,

star 43 let. Na vprašanja predsednika odgovarja tako le: Bil je upravni svetnik od oktobra 1907 naprej. Leta 1908 so pri banki dali mu v podpis listek, namenjen za igro. Na njegovo vprašanje mu je ravnatelj odvrnil, da se igra za kljente banke: Cosolo, Pontoti, Naglos in Luzzatto. Ko je postal upravni svetnik, je imel Conforti že tekoči račun pri banki. Po zagotovitvi Lenassija, je bil kredit dobro zavarovan. O odpustu Colle-ta pove, da je Lenassi v neki seji to naznanil. Motiviral je odpust s tem, da ker je Colle dovolil Confortiju 260.000 K namesto 200.000 K kredita. V drugi seji nam je rekel, da je Colle zgubil na igri 100.000 K, a da je vse to pokrito. Podpisal je tudi priča znanih 500.000 K v veri, da primanjkuje v banki gotovine. Pozneje je izvedel od ravnatelja Marina, da se izgube vsaki dan množe. Glede na to je priča predlagal likvidacijo, poprej pa smo še najeli druge svote, da nismo prišli v navskrižje z zakonom. Sej je bilo malo. Iz tega sem sklepal, da stoji banka na dobrih nogah.

Državni pravdnik stavi priči več vprašanj, na katera odgovarja take-le: Predsednik Lenassi nam ni omenil izgube 600.000 kron. Da se igra ni vedel. Lenassi je vedno trdil, da je vse v redu, in da je stanje banke dobro. Nekega dne je priča našel v banki Luzzata, kateremu je rekel, da je izvedel o velikih izgubah na igri in da se boji. Nato mu je Luzzato odgovoril, da se on radi izgub na igri ne boji, pač pa da mu dela skrbi zadeva Conforti. Priča je izpovedal, da ni užival nikakih ugodnosti, on da je kupil več akcij za-se in za sorodnike in da ni sklenil nikakega opravila s tverdko Conforti.

Priča Pausig je bil sluga pri banki. Inkasiral je pri trgovcih zapadle menice, in prepisoval je korespondenco. Pošto je izročal Colletu, in ko njega ni bilo, Planiju in Nodusu. Pisma je donášal upravnim svetnikom v podpis. Večina njih je podpisalo, ne da bi čitali. Luzzato je vsako pismo prej prečital, tako tudi Venutti. Orzan in Savorgnani nista čitala. V banki sta bila vedno Lenassi in Luzzato.

Priča Louvier, uradnik B. P. izpove, da je bil Luzzato skoro vedno v banki. Tako tudi Lenassi. Priča je vedel, da se igra, a na račun tretjih oseb. Pri menicah ni bilo izgub razun enkrat za 10.000 K. Colle da se je večkrat polaščal pečatov banke.

Colle pojasni to zadevo s tem, da je on pečatil efekte, ker so drugi uradniki bili preveč zaposleni.

Priča izpove, da nekega dne je prinesel vse knjige Lenassi-ju in je zapustil službo...

Priča Anton Chiurlo je mogoče naj-interesnejša v tem procesu. On je bil tisti, ki je Lenassija prvi opozoril, da se v banki igra. Bil je upravni svetnik nepretorgoma od 1. 1902. Chiurlo izpove na razna vprašanja sledeče: Do meseca julija 1908 ni vedel, da se igra. Neka oseba mu je še le takrat razkrila to, kakor tudi, da se je dalo Confortiju okoli pol milijona kron kredita. Zaupal je to novico Lenassi-ju. Le ta je rekel, da se pojde takoj prepričati k banki in je še dostavil, da tega skoro ne verjame. Zvečer se je priča podal k njemu in ga vprašal, kako stvari stoje? Tedaj mu je Lenassi rekel, da je igral Luzzato, in da kredit Confortijev je zagotovljen. Dostavil je še, da se ni česa bati. To da je priču pomirilo.

Predsednik: Ali se spominjate pretresovanja bilance za leto 1908?

Chiurlo: Spominjam se, da prve dni januarja sem zopet srečal ono osebo, ki mi je bila prvič stvar zaupala. Ta oseba me je podučila, kaj se godi v B. P. Na moje mnenje, da utegne biti izgub k večjemu 60.000 K, mi je dotična oseba zagotavljala, da je nad 600.000 K izgub...

Predsednik: Ste-li bili pri oni seji, kjer so se kvotirali upravni svetniki?

Chiurlo: Kvotirali so tudi mene. Takrat se je reklo, da zadošča 200.000 K; potem se je vsakemu izmed nas določil delež. Ker sem se nahajal zbog operacije v postelji, je prišel k meni Orzan in mi povedal, da treba podpisati za imenovano svoto. S početka sem se branil, končno sem vendar obljubil podpisati. Komaj je odšel Orzan, je prišel k meni v sobo uradnik banke z 10 praznimi menicami. Podpisal sem vseh deset, misleč, da se bo vsaka menica glasila na 20.000 K. A motil sem se! Ko so menice zapadle, sem uvidel, da so mi dali podpisati menic za 500.000 K!!!

Preds.: Je-li zadoščal ta denar?

Chiurlo: Jaz sem seveda menil, da bo zadoščal; pozneje sem doznal nasprotno. Bil sem mnenja, da bo služil ta denar za plačilo vlagateljev. Konečno je bila sklenjena likvidacija....

Preds.: Kdaj ste doznali, da je služil oni znesek za pokritje izgub pri igri?

Chiurlo: Zadnje mesece.

Preds.: Ali niste podpisali nek listič določen za igranje na borzi?

Chiurlo: Da, enkrat. To je bilo za dr. Luzzata.

Neznan informator.

Državni pravdnik vpraša Chiurlo-ta, kdo da mu je zaupal omenjena razkritja dne 2. julija. Priča pravi, da tega ne izda niti na smrtni postelji.

Drž. pravdnik stavi tedaj predlog, naj se pritsli priču, da izda ime Informatorja z izogibom globe ali zapora.

:: Restaurant Würschinger ::

Trst - ulica Stadion štev. 10.

Vsako nedeljo vojaški koncert. - Vstop prost.

Najboljše priporočen. — Dunajska kuhinja. — Dreherjevo pivo I. vrste.

CENE NAVADNE. Senčnat in hladen vrt. CENE NAVADNE.

Klubove sobe se oddajo v najem za društva. — Abonement s popustom 20 %

Prodajo se :: Krčme in gostilne

parni stroj 20 HP, dva stroja za rezanje mila in ena parna sesalka po najnižjih cenah v GORICI: Tovarna mila Holzer.

v Trstu in okolici

daje v najem, zakup in prodaje

Prva primorska gostilničar. zadruga v Trstu, Piazza Ponterosso 5, II.

Informacije dnevno od 3—5 pop.

Posredovalci izključeni.

V Podbrdu ob državni železnici

— odda se še —

nekaj lepih sob z 2 posteljama za letoviščarje.

Cena po dogovoru od 20 do 40 K mesečno.

Cene v restavraciji zmerne.

J. STRAVS, restavrater.

Zastopstva :: specerijske stroke

se prevzamejo za mesto Ljubljana. — Samo upeljane in solidne hiše se vpoštevajo. Prijazne ponudbe pod šifro: „M. L. 100“ — Ljubljana, Posterestante. —

Kine-Bioskop „Adria“

v Šklednju

V soboto 22. in nedeljo 23. t. m.

Nov, interesanten program

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák | V. Tuscher

: zobozdravnik : | koncesij. zobni tehnik

TRST

ulica dell. Caserma št. 13, II. n.

Umetni : fotografični

ateljé pri sv. Jakoba - TRST.

ulica Rivo štev. 42 (prililjo)

213

Izvršnje vsake fotografske delo, kakor tudi razgled, posnetke, notranjost lokala, porcelanske plošče na vsakovrstne spomenike itd. itd. itd.

Posebnost : Povečanje vsakotere fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročila in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zunaj mesta.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečenih kave.

Gostilna „Pri Adriji“

Trattoria „ALL' ADRIA“.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl gori imenovano gostilno v BARKOVLJAH na obrežju štev. 132. Točim samo pristna domača vina in prodajam : Belo in rno po 1-04 liter, Dreherjevo pivo po 56 st. liter.

Dobi se tudi vino spumanti po 2-40 steklenica. Marsala in vsakovrstni liker. Kuhinja je vedno preskrbljena z gorkimi in mrazimi jedili.

Za obilen obisk se toplo priporoča z geslom : SVOJI K SVOJIM! Vekoslav Kocijančič.

Na obroke! Manufakture & konfekcije Na obroke!

GASPARI & C.o - TRST

ulica Barriera vecchia 14, II. n., vrata 12.

Zaveze, preproge, garniture v blagu za pohištvo, volnene odeje, perilo, platno sukno, neprem. plašči za gospe in gospode, dežniki, solnčniki itd.

Ako hočete imeti dober Gramofon vprašajte vedno znamko „ANGEL“ ki deluje perfektno z navadnimi jeklenimi iglami. Ne dajte se opehariti od gotovih novih sistemov, ki nikdar ne dosežejo zaželenega uspeha. Predno kupite PLOŠČE obiščite edino le

Tržaški grafični zavod - Trst

Piazza della Borsa št. 13. I. nad. - Telefon 742

ki olajšuje plačilne pogoje. — CENIKI ZASTONJ.

Mehanična delavnica in poprave gramofonov. Tovarna pečatov iz kavčukov, številčk in hišnih tablic, pisalnih miz, stekla, na-Nizke cene. pisov itd. Nizke cene.

VELIKI KINEMATOGRAF „BELVEDERE“

TRST — ulica Belvedere štev. 10 — TRST

V soboto 22., nedeljo 23. in pond. 24. julija:

1) Newyorški Sherlock Holmes triumfira gasilci. — 2) Velik komičen prizor.

Branitelj Rohba in Pincherle se pridružita temu predlogu, ker da je to jako važno vprašanje v tem procesu. Kake važnosti je bilo to razkritje, se razvidi iz tega, da je Chiurlo sam, koj ko je od dotičnega informatorja doznal, da se igra, dvignil vlogo 60 000 K pri banki in je najel od soproge posojilo 30 000 K.

Chiurlo pravi, da naj sodni dvor stori kar hoče. On je dal informatorju častno besedo in je prisegel, da ga ne izda. Lahko ga zaprejo skozi celo življenje, in lahko ga obsodijo na smrt, on da imena ne izda.

Sodni dvor sklene, da bo v petek zjutraj odločil, ali se ima aretirati priči Chiurlo, ali ne, ker noče izpovedati imena osebe, na katero se sklicuje.

Obravnava se prekine ob 1. uri pop.

(Štirinajsti dan, dne 20. julija 1911.)

V začetku razprave konstatira državni pravnik, da izmed obtožencev se edino izpovedbe Colleta krijejo z izpovedbami v preiskavi; vsi drugi obtoženci, da so pri obravnava drugih izpovedali.

Nato to se zasliši

Priča Ivan Faganel iz Mirna. Priča je Slovenec in izjavi, da ne razume italijanske. Sklene se, da bo prevajal njegove izpovedbe svetovalec Stravsgitli.

Na vprašanje predsednika izjavi priča, da je imel eno akcijo B. P. in ker je rabil denar, se je podal v pisarno dr. Luzzatta, kateremu jo je prodal za 200 K ter 12 K za obresti.

Luzzatto trdi, da je to bilo 12. dec. 1908. Faganel je prejel denar v pisarni dr. Luzzatta.

Ker je priča poprej izjavila da je izročila to akcijo Luzzattu na račun neke fakture, a sedaj trdi drugače, si drž. pravnik pridržuje staviti pričo pod obtožbo radi napačne izpovedi.

Na vprašanje zakaj je prodal akcijo ravno Luzzattu, pove da zato, ker je bil Luzzatto upravni svetnik banke.

Priča Josip Venuti je bil upravni svetnik banke od 1. 1905 do zadnjih dni.

Priča izpove kakor prejšnji upravni svetnik, namreč da je vse zaupal ravnatelju Colletu, da je podpisaval vse večinoma ne da bi prej čital. O odpustu Colleta ga je obvestil preds. Lenassi. Motiviral je odpust s tem, da je zasačil Colleta pri igri. Zgube da so znašale 100 000 K, da pa so bile krite z hišami Colleta. O bilanci ve toliko, da se je v dotični seji slikal položaj banke kot precej ugoden. Pozneje so prišle denarne stiske; garancijo za nove zneske je podpisal tudi on.

Ce bi bil vedel za slabo situacijo banke, bi ne podpisal.

Nekega dne je videl na mizi v banki menice tvrdke Wassermann. Takoj se mu je dozdevalo, da niso dobre. Glede na to je dobil nalog svetovalec Mistruzzi, naj se poda v Pulo.

O zadevi Conforti ve samo toliko, da je bilo podjetje prodano tvrdki Bertolini iz Parme in da je to transakcijo odobril upravni svet.

Drž. pravnik stavi priči razna vprašanja, na katera odgovarja tako-le: Ko je prišel Colle v službo ni imel nikakega premoženja.

Predsednik Lenassi ni nikoli sporočil upravni svetu kar je bil čul od Chiurlota glede igre na borzi.

Drž. pravnik: Ali se vam ni dozdevalo, da se je zaupalo Confortiju več kredita, kakor ga je bil dovolil upravni svet?

Venuti: Da, v oči mi je padlo neko pismo, ki sem jo podpisal. Glasilo se je za jako velik znesek. Toda ravnatelj me je pomiril, češ, da je tvrdka solidna in da smo kriti s hipoteko.

Drž. pravnik: Ali vas ni Lenassi pomirjeval v neki seji, češ, da ne bo nikakih izgub?

Venuti potrди.

Drž. pravnik: Pozneje je Lenassi rekel glede izgub pri Confortiju, da bi te utegnile znašati največ 50 000 K?

Venuti potrди.

Drž. pravnik. V seji upravnega sveta, ko je bila predložena bilanca, ni-li predsednik govoril o izgubah pri igri, o odpisih itd.? Kaj je sploh rekel?

Venuti: Predsednik je samo rekel, da se je bilanca napravila z vso možno natančnostjo.

Na tozadevna daljna vprašanja, namreč če mu je bilo kaj znano o pogodbah mej Colletom, Lenassijem in Luzzattom izjavi priča, pa ni vedel ničesar.

Drž. pravnik: Se je-li govorilo v banki o tem, da bi kazalo aretirati Colleta?

Venuti: Nekateri so bili za to, drugi so menili, naj se ga pusti v miru.

Priča ni nikoli govoril z nikomur pri banki o izgubah. Ce bi bil vedel, da je toliko izgube, bi ne dal zasanacijo C. P. niti vinarja.

Colle je aprila meseca imel premoženje, ko je vstopil pa ga ni imel.

Luzzatto čita na to razne zapisnike z namenom, da bi opravičil mnenje kakor, da je imel zaupanje v banko.

Na to so bile zaslišane še priči Kürner in Bozzini. Vsi so nalično enako izjavili, da so vsi podpisovali ne da bi čitali. Zavračajo torej vso krivdo na Colleta.

Vesti iz Istre.

Nezgod pri železniški postaji Podgorje. Dne 20. t. m. ob 10. uri predpoldne je na železniški progi pri postaji Podgorje udarila strela v štiri delavce in mimo-gredočega pobiralca las Ivana Chinese iz Italije. Na srečo jih je le omamila; ko je prišel neki njihov tovariš in jih začel stresati, so prišli vsi k zavesti.

Izginila je 30-letna Terezija Kavre, stanujoča v Podgorju št. 9. Dne 11. t. m. je šla v Trst s svojo 9-letno hčerko Marijo po svoji kupčiji. Hčerko je poslala domov, denar od kupčije okoli 200 K pa si je pridržala. In sedaj ni duha ne sluha o njej. Zapustila je soproga in 4 neodraste otroke. Bržkone jo je popihala v Ameriko z nekim Italijanom, s katerim je živela več let v ljubavnem razmerju. Dobro bi bilo, da bi se orožništvo in policija pobrigala zanjo.

Opomba: Nekateri posestniki so ji zročili razno blago sir, jajca itd. naj bi jim to prodala. A ona jo je z izkupičkom popihala pustivši ljudi na cedilu.

Iz Materije. V nedeljo, 23. t. m. bo pri nas domače opasilo. Kdor se hoče ta dan zabavati in razveseliti, naj pride k nam. Svirala bo sokolska godba iz Hrpelja na prostoru gostilne g. Zupančiča. Začetek ob 4. uri popoldne. Torej v nedeljo v našo vas na prijetno zabavo, ki jo priredijo domači „Gasilci“.

Pevsko in bralno društvo „Slovanski Dom“ v Sv. Barbari-Elerjhu, priredi prihodnjo nedeljo dne, 23. t. m. izlet v Čežarje. Društvo nastopi in bo po možnosti tudi sodelovalo na veselici bratskega društva „Volarici“ pri Čežarjih.

Prijatelji petja in narodnjaki! V nedeljo vsi v Čežarje, da tudi tam pokažemo vstrajnost in goreče srce do naše domovine in mile matere Slave.

Slovenski jezik na davkarji v Kopru. Priznati moram, da se je, kar se tiče veljavnosti slovenskega jezika pri napisih na davkarji v Kopru v zadnje čase nekaj obrnilo na boljše. Nekaj pa me vendar še zbada v oči v tem uradu. Na steni blizu kontrolorja visi tabla, na kateri so navedene vse oblike davčnega okraja in označene poleg doklade. A vse to je zapisano le v nemškem jeziku. To mi absolutno ne gre v glavo, ko vemo, da v tem okraju sploh ni Nemcev, marveč so le Italijani in Slovenci, a ti poslednji v večini. Cim je ona tabela javno razobešena, mi je dovoljeno misliti, da je namenjena javnosti — slovenskim in italijanskim davkoplačevalcem. Pravično in logično, da bi bila ta tabela sestavljena v slovenskem in italijanskem jeziku. Prosim torej!

Ivan Štrajn iz Doline.

Haute nouveauté 1911. Na trgu cigaretnega papirja je izšla nova vrsta Kader exotique, ki bo posebno zanimala vse kadilce. Lesen zabojček vsebuje 100 ali 250 cigaretnih zavitkov na boljše vrste (papir s znamenjem Sana Salud). Izdelujejo se v desetih različnih lesenih vrstah. Zabojčki so črni (ebanovina) rdeče-ružavi (Mahagoni), sivi (japonski itd. Manjkati ne smejo na nobeni elegantni kadilni mizici.

CENIKE JEDIL IN PIJAČ

za gostilne, restavracije in hotele v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku je založila v raznih oblikah in po zmerni ceni

tiskarna „Edinost“ v Trstu
ulica Giorgio Galatti 20.

Za one, ki naročajo oglase

Oglase (Inserate) treba naslovljati na Uredništvo lista, in ne na Tiskarno „Edinost“, ne na „Narodni Dom“ in ne na „Hotel Balkan“ v Trstu, ampak edino na „Inseratni oddelek“ našega lista ali na Upravo.

Uredništvo, Tiskarna, Narodni dom in Hotel Balkan nimajo z oglasi nikakega opravila.

To naj si dobro zapomnijo oni, ki naročajo oglase v našem listu in želé, da bodo isti točno uvrščeni.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj Inser. oddelku.

1280

Javni ples priredijo mladeniči povodom domačega opasila v nedeljo dne 23. t. m. na dvorišču gostilne A. Žerjav v Krvavem potoku. Svirala bo sokolska godba iz Hrpelja. Plešalo se bo na podu. 1280

Mehanik vsprejema v popravilo ure, šivalne stroje, kakor tudi druga mehanična dela po nizkih cenah. Ulica Giuliana št. 29. 1284

Javni ples priredijo proseški mladeniči dne 23. t. m. 1234

Redka prilika. Proda se radi smrti v večji vasi na Primorskem hiša z velikim senčnatim dvoriščem v dobrem stanju s prodajalnicjo in krčmo. Potrebne kapitala najmanj 2000 kron. Drugo se počaka po dogovoru. Letnega prometa 45 tisoč kron, a ta svota se poudvoji na lahek način. — Naslov pove inseratni oddelek „Edinosti“. 1268

Gospodščina večja slovenska, nemščina išče službo kot družabnica za otroke. Ponudbe pod „Družabnica“ Edinosti. 1267

Postrežnica za dve uri zjutraj in dve uri popoldne, iščem takoj. Oglasiti se je v ulico Commerciale št. 9, III. nadst. vrata št. 37 (hiša Hillebrand). Prednost imajo one postrežnice, katere stanujejo v bližini te hiše. 1277

Iščem krojaškega pomočnika. Via Farneto 46, I. vrata 6. 1278

Vsi prevodi iz slovensčine v nemščino in nasprotno se preskrbijo točno in ceno. — Naslov pri inseratnem oddelku „Edinosti“. 1262

Ker hočem izkoristiti neki patent. iščem kapitalista z 10—12 000 K. — Ponudbe pod „Lucroso“, Trst, glavna pošta. 1259

Prostor za trgovino (manufakturno ali železnico) z opravo vred odda se takoj. Frano Cvek, destilateur v Kamaliku 1276

Hiša z zemljiščem na predaj v Rocolu. Naslov pove zaloga krme Via Giulia 33. 1266

Dalmatinska gostilna v ul. Nuova št. 18. Vino črno, dalmatinsko, opolo po 80 st., 88 in belo 96. Dobra kuhinja. 1050

Glasovir še v dobrem stanju se proda radi selitve v ul. Stadion št. 19, I. levo. 1248

16-letna gospodična, večja slovenskega, nemškega in laškega jezika išče službo v trgovini kot prodajalka ali blagajničarka. Prijazne ponudbe pod „R. S. 1227“. 1227

Meblirana soba z dvema posteljama se odda takoj pri slovenski družini, Via Fontana št. 8, II., na levo. 1277

Naš fotograf je Anton Jerkič, Trst, Via delle Poste 10. — GORICA, gosposka ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupno k njemu. 315

Oglase, poslana, osmrtnice, male oglase, zahvale in v obče kakoršnokoli vrsto oglasov sprejme „Inseratni oddelek“ v ul. Giorgio Galatti št. 20 (Narodni dom) polunadstropje, levo. — Urad je odprt od 9. do 12. dop. in od 3. do 7. zvečer.

Ako se hočete obvarovati pred **kolero** pite samo pristne mineralne vode

— katere prodaja velika zaloga —

GIOVANNI CILLIA fu Giov.

Trst - ulica Felice Venezian št. 23.

Dohod je direkten in konsum velikauski. — Nad 50 vrst, med njimi Giesshubler, Rogaška Slatina Preblau, Krondorf itd.

LA FILIALE DELLA BANCA „UNION“

(Filijalka Banke Union) v Trstu

se bavi z vsemi bančnimi in menjičnimi operacijami.

Tekoči računi in računi na bančni žiro

v kronah ali v inozemskih vrednostih po jako ugodnimi pogoji po dogovoru.

Inkas

efektov, dokumentov, odrezkov in izrebranih srečk.

Izdaja hranilne knjižice

Uložne knjižice

na fiksen termin ali dogovorjeno prednaznanilo

Kupo - prodaja

tu- in inozemskih vrednot, valut in diviz.

ter obrestuje vloge po

3 $\frac{3}{4}$ $\frac{0}{10}$

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam.

Daje predujme

na vrednote in karate parnikov i. t. d.

Izdaja in kupuje po dnevnem kurzu

(prosto vsakršnih stroškov)

menjične vrednote neapeljske banke (Banco di Napoli), italijanske banke (Banca d'Italia) in sicilijanske banke (Banco di Sicilia).

Odpira kredite v nozemstvo proti listinam. — Izdaja kreditna pisma.

ODDELEK ZA BLAGO.

Daje predujme

na blago, police, warrants i. t. d.

Odpira carinske kredite.

Kupuje in prodaja blago v komisiji.

ODDELEK ZA SLADKOR.

Podpisani si usojia naznaniti slav. občinstvu, da je prevzel na svoje ime **Kopališče „Oesterreicher“ v ulici Lazzaretto vec. 52** uhod tudi iz zagate S. Eufemia št. 1 nadaljevanje ulice SS Martiri ter da bo skušal pripraviti vse potrebne izboljšave da ustreže slav. občinstvu. **Kopališče je odprto vsak dan ob 7. zj do 7. pop.** Cena enkratne kopelji v vaski, v sladki vodi, gorki ali mrzli K — 90. Abonmna za privatne in društva po znižanih cenah. — Upajoč, da me bo slav. občinstvo čim najboljše obiskalo beležim

Udani **P. Lantsehner.**

POZOR!! 50.000 parov čevljev!

4 pari čevljev za samo 7 K 50 st.

Radi plačilne zaostalosti več velikih trgovnosti mi je bilo ponudeno, naj prodam veliko zalogo čevljev globoko pod proizvodnjalno ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, usnje rujavo ali črno galonirano, s predniki in močno močnimi podplati, zelo elegantna, najnovjša fasona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo samo 7 K 50.

Pošiljatev po povzetju
H. SPINGARN, eksport čevljev
Krakovo št. 240

Sme se zamenjati in se vrne denar.

Prodajalna jestvin in kolonialnega blaga

Ulderico Basso

Trst, ul. Sette Fontane 42.

Blago vedno sveže in cene zmerne.

Moja pred štiridesetimi leti ustanovljena in se obrtni razstavi v Trstu odlikovana

tovarna sodov

Ivršuje naročbe vsakovrstnih sodov, bodisi za vino špirit, likere, tropinovec, olje, slivovec, maraskin itd. Jamčim za dobro delo in po nizkih cenah, da se ne bojim konkurentov. — Na deželo pošiljam cenike.

1422 **Fran Abram**
Trst, ulica S. Francesco 44.

Skladišče oglja in drv

za gorivo, petrolja in stavb. materiala

Josip Miceu

Trst, via San Cilino št. 2 (Sv. Ivan)